

'Verplichte' warmtepomp verhit de gemoederen

Afstudeerproject 'Energiewende' studenten journalistiek

Achtergrond - 12 december 2023 - Auteur: Miroslawa van der Boom

Wie vroeger tijdens de winter door Oost-Duitsland reed, herinnert zich de geur van kolen in de avond, met smog boven de straten. Dat beeld is verdwenen, Duitsland werd zo'n twintig jaar geleden leidend op het gebied van duurzame energie. Maar die voorsprong raakt het land kwijt, andere landen halen Duitsland links en rechts in. De huidige regering wil weer terug aan kop, en de warmtepomp moet daarbij helpen. "De tijd dringt," zei kanselier Olaf Scholz tijdens de jaarlijkse vergadering van de Verenigde Naties in september.

Duitsland heeft zich ambitieuze klimaatdoelen gesteld. Het land wil in 2045 klimaatneutraal zijn, vijf jaar eerder dan Nederland. In 2030 wil Duitsland 65 procent minder CO2 uitstoten dan in 1990. De EU heeft zich vastgelegd op 55 procent minder uitstoot, Nederland ook. Om de klimaatdoelen te bereiken, wil Duitsland onder meer de kolenmijnen sluiten en langzaam overgaan op elektrische auto's, zonder verbrandingsmotor. Een recent besluit over warmtepompen voor woningen maakt ook deel uit van deze ambities.

Meer dan een derde van de Duitse energiebehoefte is voor verwarming en warm water en de CO2-uitstoot van deze sector is bijna net zo hoog als die van de verkeerssector. Oude cv-ketels moeten uiteindelijk plaatsmaken voor duurzame alternatieven, zoals bijvoorbeeld warmtepompen. Het besluit, vastgelegd in een wet die in de volksmond het *Heizungsgesetz* wordt genoemd (maar eigenlijk *Gebäudeenergiegesetz* heet) raakt de burgers. Zij maken zich zorgen over de praktische uitvoering, aangezien duurzame oplossingen een aanzienlijke investering vereisen, vaak in de duizenden euro's. Wat houdt het *Heizungsgesetz* in?

Nieuwbouwwijken

De wet, voorgesteld door minister Robert Habeck van de Groenen, zorgde voor veel discussie. In het eerste - uitgelekte - voorstel stond dat vanaf 2024 alle nieuw geïnstalleerde verwarmingen in huizen en gebouwen voor minstens tweederde op duurzame energie moeten draaien. Daar kwam felle kritiek op. Want

hoe dat moest en wie dat ging betalen werd niet direct duidelijk uit de plannen.
De tekst gaat verder onder de explainervideo

Na een politiek steekspel is in september een compromis bereikt. De regel geldt nu in eerste instantie alleen voor nieuwbouwwijken. Voor bestaande gebouwen gaat de regel pas in nadat de gemeente een plan heeft opgesteld waarin is vastgelegd hoe wijken verwarmd kunnen worden en of er bijvoorbeeld een warmtenet wordt aangelegd, waaraan woningen kunnen worden aangesloten.

De wet bepaalt nu dat vanaf 1 januari 2024 nieuwbouwwijken alleen verwarmingssystemen mogen hebben die voor 65 procent op duurzame energie draaien. Subsidieregelingen zijn beschikbaar. Wie overstapt op duurzame verwarming krijgt minstens 30 procent subsidie op de aanschaf, met extra subsidies tot 70 procent voor bepaalde groepen.

Desondanks maken burgers zich zorgen dat deze subsidies niet voldoende zijn, gezien de hoge kosten van warmtepompen. Ook huurders maken zich zorgen. Volgens de wet mogen verhuurders tien procent van de kosten voor een nieuwe verwarmingsinstallatie toevoegen aan de huurprijs, waarbij de huurprijs niet meer dan 50 cent per vierkante meter mag stijgen.

Warmtesystemen combineren

Hoe staat Duitsland ervoor als het gaat om het gebruik van fossiele brandstoffen en duurzame alternatieven voor verwarming? Momenteel wordt ongeveer 80 procent van de verwarming nog steeds geleverd door fossiele brandstoffen. Meer dan zes miljoen woningen zijn aangesloten op een warmtenet, meldt de lobbygroep AFGW. Volgens de gemeente van Berlijn heeft de hoofdstad het grootste stadsverwarmingsnetwerk in West-Europa.

Een ander opkomend alternatief is het combineren van verschillende warmtesystemen, want een warmtepomp alleen is niet altijd voldoende om oude woningen of gebouwen van warmte te voorzien. Dat combineren kan uiteindelijk hoge rekeningen schelen. Uit onderzoek van de Brusselse lobbygroep SolarPower Europe blijkt dat wanneer je een warmtepomp met zonnepanelen combineert, je iets meer dan 80 procent bespaart op je energierekening. Maar ook de hybride combinatie is mogelijk, waarbij je een fossiele brandstof combineert met een warmtepomp.

Ook in Nederland moeten de burgers nadenken over een toekomst met de warmtepomp. Alle cv-ketels die per 1 januari 2026 kapot zijn, moeten worden vervangen door een (hybride) warmtepomp. Voor appartementen, monumenten en

woningen die binnen tien jaar op een warmtenet worden aangesloten geldt de verplichting niet.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel:

<https://duitslandinstituut.nl/artikel/57654/verplichte-warmtepomp-verhit-de-gemoederen>